

STM - sosiaali- ja terveysministeriö

STM/2496/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädännön muuttamiseksi EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen johdosta

FA kannattaa sosiaaliturva- ja vakuutuslainsäädäntöön esitettyjä muutoksia, mutta sääntelyä tulee edelleen täsmentää

- Kannatetaan väärinkäytösrekisterin käsittelyyn liittyviä säännöksiä ja pyydetään kiirehtimään niiden hyväksymistä.
- Väärinkäytösrekisteristä tulee voida antaa tietoja yritysryhmän sisällä talousrikollisuuden ehkäisemiseksi.
- Kannatetaan esitettyjä poikkeuksia tietojen salassapitoon.
- Automaattinen päätöksenteko tulee mahdollistaa pikaisesti.
- Päätöksen koneellista allekirjoittamista tulee tarkentaa Työtaturma- ja ammattitautilain 275 a §:ssä.

1 Väärinkäytösrekisterin käyttö on jälleen mahdollistettava lainsäädännön tasolla

Tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) 21.6.2017 antaman mietinnön mukaan on perusteltua, että finanssialan väärinkäytösrekisterien mukainen henkilötietojen käsittely voi jatkua yleisen tietosuoja-asetuksen tullessa sovellettavaksi. Koska sääntelyltä edellytetään tarkkarajaisuutta ja erityisiä suojaotoimia, asiasta on TATTI:n mukaan tarvetta säätää yleisen tietosuojalain sijaan sektorilainsäädännössä, kuten luottolaitosten osalta luottolaitostoiminnasta annetussa laissa ja vakuutusyhtiöiden osalta vakuutusyhtiölaissa.

Esitysluonnoksessa vakuutusalan väärinkäytösrekisterien käyttö mahdollistetaan jälleen uudella vakuutusyhtiölain pykälällä 30:3 a §. Lainkohtaan sisällytetyt tietosuoja-asetuksen edellyttämät suojaotoimenpiteet vastaavat aiemmin käytössä olleelle väärinkäytösrekisterille annetun tietosuojalautakunnan luvan mukaisia ehtoja. **FA pitää lainsäädäntöratkaisua onnistuneena ja pyytää kiirehtimään lain voimaantuloa.** Vakuutusyhtiöt ovat käytännössä joutuneet toimimaan ilman väärinkäytösrekisteriä kansallisen henkilötietolain voimaantulon jälkeen, sillä tietosuojalautakunnan lupa ko. rekisterin pitämiseen on kumoutunut.

Pidämme lisäksi erittäin tärkeänä, että 30 luvun 3 a §:ää täydennetään siten, että **väärinkäytösrekisteristä olisi mahdollista antaa salassapitosäännösten estämättä tietoja vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin, rahoitus- tai vakuutusryhmittymään tai samaan taloudelliseen yhteenliittymään kuuluvalle yritykselle rikollisuuden ehkäisemiseksi.**

Lisäys on tarpeellinen, jotta yhtiöihin kohdistuvat petos- ja talousrikokset voidaan tehokkaammin estää. Luottolaitoslaissa¹ on omaksuttu vastaava

¹ Luottolaitoslain 15 luvun 15 § 1 momentin 3 alakohdan mukaan väärinkäytösrekisteristä voidaan

lähestymistapa asiakashäiriörekisteristä säädettäessä ja siellä on mahdollistettu tietojen luovuttaminen mm. samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yritykselle.

Vahinkorekistereissä olevien tietojen käsittely perustuu jatkossa tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan f-alakohdan mukaiseen oikeutettuun etuun, kuten HE-luonnoksen ”Nykytilan kuvaus” -osiossa kerrotaan. Tämän osalta ei ole kansallisen sääntelyn liikkumavaraa. FA:lla ei ole huomautettavaa tähän asiaan.

2 Poikkeukset kansalliseen salassapitosääntelyyn säilytetään

Esitysluonnoksessa ehdotetaan täsmennyksiä vakuutusyhtiölain 30:3 §: ään, jossa säännellään poikkeuksista tietojen salassapitovelvollisuuteen. Lainkohtaan tehdyt muutokset ovat lähinnä teknisluonteisia. **FA kannattaa esitettyjä poikkeuksia.**

3 Automaattinen päätöksenteko tulee mahdollistaa

FA pitää erittäin valitettavana sitä, että uudelleen annettavasta hallituksen esityksestä on poistettu säännökset automaattisesta päätöksenteosta.

Kansallisessa lainsäädännössä olisi mahdollista säätää automaattisesta päätöksenteosta tarkemmin ja sallia sen käyttö suoraan lainsäädännön perusteella, kuten aiemmassa, sittemmin rauenneessa hallituksen esityksessä oli toimittu. Jotta sääntely ei muodostuisi digitalisaation esteeksi, tulisi tätä mahdollisuutta ehdottomasti käyttää. Esityksen mukaan Oikeusministeriö on aloittamassa automaattista päätöksentekoa koskevan yleisen selvityshankkeen. Pidämme tärkeänä, että kyseisessä hankkeessa otetaan tarkastelun kohteeksi erityisesti finanssialan toimijoiden mahdollisuus hyödyntää automaattista päätöksentekoa. Hankeen tulisi lisäksi johtaa mahdollisimman pikaisiin lainsäädäntötoimenpiteisiin.

Automaattiset päätökset tulisi olla sallittuja finanssitoiminnassa siltä osin kuin ne ovat asioiden laatuun ja laajuuteen nähden tarkoituksenmukaisia. Digitalisoituvan yhteiskunnan myötä prosessit ovat automatisoituja, mistä asiakkaat hyötyvät päätöksenteon nopeutumisen ja inhimillisten virheiden pienenemisen myötä.

Vakuutusyhtiöille tulisi antaa mahdollisuus tehdä automatisoituja päätöksiä muutoinkin kuin asiakkaan nimenomaisella suostumuksella tai silloin, kun se on välttämätöntä sopimuksen tekemistä tai täytäntöönpanoa varten. Mahdollisuus tehdä automaattisia päätöksiä on välttämätön esimerkiksi niissä korvaustilanteissa, joissa korvauksenhakija ei ole vakuutusyhtiön asiakas eikä ehkä lainkaan yhteyksissä kyseiseen yhtiöön korvausprosessin aikana suostumuksen antamiseksi.

---

salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa tietoja: 3) toiselle luottolaitokselle, rahoituslaitokselle, sijoituspalveluyritykselle, maksulaitokselle tai talletuspankkien yhteenliittymään kuuluvalla yritykselle taikka samaan rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yritykselle tai yhteisölle näihin kohdistuvista rikoksista tämän luvun 18 a §:ssä tarkoitetut tiedot, jotka ovat välttämättömiä rahoitusmarkkinoilla toimiviin yrityksiin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi;

Tarve automaattiselle päätöksenteolle on erityisesti työtaturmavakuutuksessa ja liikennevakuutuksessa, joissa on isoja massoja käsiteltävänä.

Reunaehtoina automaattiselle päätöksenteolle toimivat tarkoituksenmukaisuus asioiden laatuun ja laajuuteen nähden, hyvän hallinnon vaatimukset sekä perusoikeuksien toteutuminen. Lisäksi vakuutustoiminnan toimiluvanvaraisuus, toiminnan yksityiskohtainen sääntely ja valvonta suojaavat rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen toteutumista.

4 Päätöksen koneellinen allekirjoittaminen

Työtaturma- ja ammattitautilain 275 a §:ssä ehdotetaan muutosta, jonka mukaan päätöksen voi allekirjoittaa koneellisesti. Esityksen mukaan koneellisella allekirjoituksella tarkoitetaan lähtökohtaisesti sitä, että fyysisen allekirjoituksen sijasta asiakirjaan on kirjoitettu asianomaisen henkilön nimi tekstinkäsittelyohjelmalla (HaVM 14/2002 vp). Hallintolain mukaan on kuitenkin riittävää, että päätöksessä käy ilmi henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä. Tätä vaatimusta ei ole allekirjoituksen osalta. **Koneellisestikin allekirjoitetussa päätöksessä pitäisi siten riittää allekirjoitukseen pelkkä vakuutusyhtiön nimi**, eikä asianomaisen käsittelijän allekirjoitusta tule vaatia edes koneellisena.

FINANSSIALA RY

Lea Mäntyniemi